

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

*U MALOME SI BIO VJERAN,
UĐI U RADOST GOSPODARA
SVOGA!*

mihael

3 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 31 (461),
trideset i treća nedjelja kroz godinu
15. studenoga 2020.

Kontakt:
vlač. Željko Rakošec, policijski kapelan
 tel.: 22 712, 85 682;
 e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
 tel.: 88 853, 82 805;
 e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici:
<https://www.sermig.org/>

STUDENI

Ned 15. **TRIDESETA NEDJELJA
KROZ GODINU**
 Veliki: Berto; Leopold

- Pon. 16. Margareta; Gertruda
- Uto. 17. Elizabeta Ugarska; Igor
- Sri. 18. Posveta bazilika sv. Petra i Pavla
- Čet. 19. Krispin; Elizabeta; Salomeja
- Pet. 20. Feliks Valois; Srećko; Edmund
- Sub. 21. **Prikazanje Blažene Djevice Marije ; Gospa od Zdravlja**

OBLJETNICA

Slovo o sinu 3

SLUŽBA RIJEČI TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

UVOD U ČITANJA

Koliko kilograma zlata stane u jedan talent? 4

ČITANJA

**U malome si bio vjeran,
uđi u radost gospodara svoga!** 6

HOMILIJA

Bog je svakome dao talenat 8

MEDITACIJA

Gospodine 9

KATEHEZA

Sakrament ženidbe 10

Brak i obitelj 10

Mali vjeronaučni leksikon 14

UZ SPOMENDAN

Gracija 15

Nikola 16

NAŠI POKOJNI

PRIČA

Priča o vjetru i vojniku 20

18. STUDENOGA DAN SJEĆANJA NA ŽRTVU VUKOVARA

Slovo o sinu

*Šutjela bih kao kamen
ali kamen jadna nisam
Oprostite zato slovu
koja će se skameniti:
Ljuto hrastu zgromovljenom
uzeše mu zelen grane
Skršiše mu vite ruke
kojim se gorju dizo
Na putima nebosklonu
sa govorom nadonosnim
Kojim je ka zvijezdama
svoju vjeru govorio
Uzeše mu obje ruke
ostaviše grane dvije
Grdne rane neprebolne
jednoj boli inokosnoj
Sve mrtvace sahraniše
a on osta tavnu vranu
šta će majka samohrana
na svijetu beščutnomete?
Šutjela bih kao kamen
ali kamen jadna nisam
Neka barem ovo slovo
hudu povijest okameni!*

Mak Dizdar

ŠKABRNJE

<https://hrtprikazuje.hrt.hr/>

Koliko kilograma zlata stane u jedan talent?

Darove se isplati umnažati

Odlomak iz Knjige Izreka donosi pjesmu o vrsnoj ženi. Pjesma započinje pitanjem: »Tko će naći ženu vrsnu?« Pritom je pridjev »vrsna« izrečen hebrejskom riječju *hajil* koja označava moć, snagu, jakost, sposobnost, ali i blagostanje i bogatstvo. Ista se riječ rabi i kad se želi opisati hrabrost i odvažnost starozavjetnih junaka. Riječ je ovdje o savršenoj domaćici i gospodarici kuće. Zato ona i vrijedi više negoli biserje, a muž se u nju može posve pouzdati. Takva žena istinski je blagoslov za obitelj, jer kroz cijeli svoj život pridonosi boljitku. Od njezina rada i dobrote korist imaju i siromasi. Činjenica da se oslikana vrsna žena zauzima za siromahe, da im pruža svoj dlan i otvara ruku, to jest da im iskazuje svoje milosrđe i pruža pomoć, daje i dodatnu mogućnost tumačenja te pjesme. Tomu pridonose i njezini završni redci koji uzvisuju strah Gospodnji i poziv na hvalu. Tako ta pjesma ne mora biti samo čitana kao pohvala uspješnoj i dobroj domaćici i ženi, nego i kao alegorijski opis same poosobljene Mudrosti. To bi bila ona ista Mudrost koja o sebi pjeva: »Gospodin me stvori kao počelo svoga djela, kao najraniji od svojih čina, u pradoba; oblikovana sam još od vječnosti, od iskona, prije nastanka zemlje.« Kao što je vrsna žena iz današnjega čitanja blagoslov svomu mužu, tako i Mudrost kaže: »Blago čovjeku koji me sluša i bdi na mojim vratima svaki dan i

koji čuva dovratnike moje. Jer tko nalazi mene, nalazi život i stječe milost od Gospodina.« Takvo je tumačenje vjerojatno i dovelo do toga da ta pjesma bude postavljena na kraju Knjige Mudrih izreka, kao zaključak govora o mudrosti.

Zahvaljivati Mudrosti Božjoj

Poosobljena Mudrost, koja predstavlja Božje djelovanje, brine se za siromahe. Siromahe valja promatrati u smislu proročkoga govora o Božjim siromasima (hebrejski *anavim*), o onima koji se u svemu pouzdaju u Boga i samo od njega, od njegove Mudrosti, očekuju svaki blagoslov, pomoć, spasenje i život. Isto tako, Mudrost potiče na strah Gospodnji, na pravo i potpuno štovanje Boga, koje čovjeka odvraća od zla, a upravlja pravim putom. Najzad, toj Mudrosti valja uzvratiti »plodom ruku njezinih« i hvalom na vratima. Čovjek, blagoslovljen Mudrošću, donosi plodove svojim životom te izriče Mudrosti hvalu. »Vrata« koja se ovdje spominju označavaju gradska vrata koja su u starini služila i kao mjesto sastanaka i skupština, jer su imala onu ulogu koju će u kasnijim razdobljima preuzeti trgovi. Čovjek je pozvan javno izreći hvalu Mudrosti Božjoj, a iza hrvatskoga prijevoda »neka je hvale«, stoji hebrejski glagol *jehaleluha*, onaj isti koji izriče hvalu Bogu - *halelujah*.

<https://www.thehealthy.com/>

Tama svojevoljnoga neznanja

U odlomku iz svoje Prve poslanice Solunjanima apostol Pavao nastavlja Isusovu misao da je trenutak dolaska Gospodinova nepoznat i da »Dan Gospodnji dolazi kao kradljivac u noći«. Slika ljudi koji se uvjeravaju da je pred njima samo »mir i sigurnost«, a zapravo ih čekaju nevolje, podsjeća na Jeremijinu opomenu protiv krivih proroka: »Olako ljeće ranu naroda mogu, vičući: 'Mir! Mir!' Ali mira nema.« Istu opomenu Pavao upućuje kršćanima u Solunu i onima koji im govore da se ne trebaju brinuti jer su sigurni. Takvi ljudi žive u tami svojevoljnoga neznanja i odbijanja prepoznavanja znakova vremena. S druge strane, solunski su kršćani prosvijetljeni vjerom, krštenjem i Kristovim naukom što im ga je apostol predao, pa ih taj »Dan ne može zaskočiti kao kradljivac« jer znaju da moraju bdjeti. Motiv bdjenja, koji Pavao naglašava već u ovoj svojoj prvoj poslanici, ostat će mu uvijek na srcu. Tako će i u Poslanici Rimljanim poticati: »Vrijeme je već da se oda sna prenemo jer nam je sada spasenje bliže nego kad povjerovasmo. Noć poodmače, dan se približi! Odložimo dakle djela tame i zaodjenimo se oružjem svjetlosti.«

Golema je vrijednost u čovjekovu poslanju

Isusova prispodoba o talentima govori o ispravnom kršćanskom držanju do dolaska Gospodinova. Čovjek koji odlazi na put predstavlja Isusa koji svojim slugama, odnosno učenicima povjerava imetak. Isus se nadugo zadržava u opisivanju toga što su sluge učinili s primljenim talentima i kako je tekao njihov razgovor s gospodarom kad se ovaj vratio. Gospodarov povratak označava Isusov drugi dolazak o kojem valja očekivati sličan razgovor između Gospodina i njegovih učenika. Svaki učenik prima određeno poslanje u skladu sa svojim sposobnostima. Premda se govori o sumama od jednoga do pet talenata, valja znati da to nipošto nije bilo malo novca. Naprotiv, jedan talent vrijedio je u različitim povijesnim razdobljima oko šest tisuća drahmi, a u zlatu mu se vrijednost podudarala s barem dvadeset pa do četrdeset kilograma zlata. Talent nije nikad postojao kao posebna kovanica, nego je označavao novčarsku mjeru, a isplaćivao se u sitnjem novcu. Prema tome, poslanje koje je Gospodin dao svojim učenicima ima golemu vrijednost, bez obzira na to je li riječ o jednom ili pet talenata, a učenici su odgovorni za umnažanje te vrijednosti svojim djelovanjem. Darovi što ih kršćanin prima moraju biti oplođeni i umnoženi. U protivnom, o drugom Gospodinovu dolasku, nesavjesna vjernika koji nije iskoristio primljene darove čeka oštar sud. One pak koji primljene talente ulože i opplode čeka radost sudjelovanja u nebeskoj gozbi.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Prvo čitanje: Izr 31, 10-13.19-20.30-31

Vješto radi rukama marnim.

Čitanje Knjige Mudrih izreka

Tko će naći ženu vrsnu?
Više vrijedi ona nego biserje.
Muževljevo se srce uzda u nju
i blagom neće oskudijevati.
Ona mu čini dobro, a ne zlo,
u sve dane vijeka svojeg.
Pribavlja vunu i lan
i vješto radi rukama marnim.
Rukama se maša preslice
i prstima drži vreteno.
Siromahu dlan svoj otvara,
ruke pruža nevoljnicima.
Lažna je ljupkost, tašta je ljepota:
žena sa strahom Gospodnjim
zaslužuje hvalu.
Plod joj dajte ruku njezinih
i neka je na vratima hvale djela
njezina!

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 128, 1-5

Blago svima koji se boje Gospodina!

Blago svakome koji se boji Gospodina,
koji njegovim hodi stazama!
Plod ruku svojih ti ćeš uživati,
blago tebi, dobro će ti biti.

*****

Žena će ti biti kao plodna loza
u odajama tvoje kuće;
sinovi tvoji ko mladice masline
oko stola tvojega.

*****

Eto, tako će biti blagoslovjen čovjek
koji se boji Gospodina!
Blagoslovio te Gospodin sa Siona,
uživao sreću Jeruzalema
sve dane života svojega!

*****

Drugo čitanje: 1Sol 5, 1-6

Da vas Dan ne zaskoči kao kradljivac.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Solunjanima

Ovremenima i trenucima nije, braćo, potrebno pisati vam. Ta i sami dobro znate da Dan Gospodnji dolazi baš kao kradljivac u noći. Dok još budu govorili: »Mir i sigurnost«, zadesit će ih iznenadna propast kao trudovi trudnicu i neće umaći.

Ali vi, braćo, niste u tami, da bi vas Dan mogao zaskočiti kao kradljivac: ta svi ste vi sinovi svjetlosti i sinovi dana. Nismo doista od noći ni od tame. Onda i ne spavajmo kao ostali, nego bdijmo i trijezni budimo.

Riječ Gospodnja

Evangelije: Mt 25, 14-30

U malome si bio vjeran, uđi u radost gospodara svoga!

Čitanje svetog Evangelija po Mateju

Uono vrijeme:

Reče Isus svojim učenicima ovu prispodobu:

Čovjek, polazeći na put, dozva sluge i dade im svoj imetak. Jednomu dade pet talenata, drugomu dva, a trećemu jedan – svakomu po njegovoj sposobnosti. I otputova. Onaj koji je primio pet talenata odmah ode, upotrijebi ih i stekne drugih pet. Isto tako i onaj sa dva stekne druga dva. Onaj naprotiv koji je primio jedan ode, otkopa zemlju i sakri novac gospodarov. Nakon dugo vremena dođe gospodar tih slugu i zatraži od njih račun. Pristupi mu onaj što je primio pet talenata i donese drugih pet govoreći:

‘Gospodaru! Pet si mi talenata predao. Evo, drugih sam pet talenata stekao!’

Reče mu gospodar:

‘Valjaš, slugo добри и вјерни! U malome si bio vjeran, nad mnogim ћу te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga!’

Pristupi i onaj sa dva talenta te reče:

‘Gospodaru! Dva si mi talenta predao. Evo, druga sam dva talenta stekao!’

Reče mu gospodar:

‘Valjaš, slugo добри и вјерни! U malome si bio vjeran, nad mnogim ћу te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga.’

A pristupi i onaj koji je primio jedan talenat te reče:

‘Gospodaru! Znadoh te: čovjek si strog, žanješ gdje nisi sijao i kupiš gdje nisi vijao. Pobojah se stoga, odoh i sakrih talenat tvoj u zemlju. Evo ti tvoje!’

A gospodar mu reče:

‘Slugo zli i lijeni! Znao si da žanjem gdje nisam sijao i kupim gdje nisam vijao! Trebalo je dakle da uložiš moj novac kod novčara i ja bih po povratku izvadio svoje s dobitkom. Uzmite stoga od njega talenat i podajte onomu koji ih ima deset. Doista, onomu koji ima još će se dati, neka ima u izobilju, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima. A beskorisnoga slugu izbacite van u tamu. Ondje će biti plač i škrgut zubi.’

Riječ Gospodnja

Bog je svakome dao talent

Sveti Pavao Prve poslanici Solunjanima razjašnjava pitanja o dolasku Gospodinovu i u jednoj rečenici sažima ono što ima za reći: »budimo budni i trijezni«. To je držanje aktivnog iščekivanja. Život nije samo igra i razonoda, već i poziv i poslanje. Bog nas nije stvorio slučajno, nego je s nama imao točno definirani cilj. Ovaj Božji plan trebamo istraživati kroz cijeli život, ako želimo biti sretni.

Ovoj misli priključuje se evanđeoska prispodoba o talentima koja sadržava mnogo lijepih poruka. Samo moramo pripaziti da odmah ne pomislimo da smo mi onaj »beskorisni, lijeni sluga«, koji nije znao što započeti s povjerenim mu talentom. Ovaj evanđeoski odlomak je prije svega radosna vijest.

Možemo uočiti prije svega da je gospodar kuće, koji ovdje naravno slika je Boga, svakome dao ponešto. Bog nikoga od nas nije pustio na put, bez pripreme na avanturu našeg života. Zato usudimo se hrabro prihvatići sve one zadatke na koje nas Duh Sveti potiče jer znamo da nam za svako poslanje daje i potrebne milosti. Bračni partneri u svakoj teškoći s povjerenjem mogu računati na milost koja proizlazi iz svetosti braka, roditelji se s povjerenjem mogu pomoliti Bogu za svoje dijete, svećenici i redovnici se s povjerenjem mogu osloniti na milost svog poziva. Gledana na ovaj način, milost znači svijest da nas Bog ljubi.

Možemo uočiti i to da je gospodar doma imao povjerenja u svakog od svojih sluga. Nije ni jednome unaprijed uskratio povjerenje, izjavivši da ovome ili onome ne daje ništa, jer već unaprijed zna da neće znati što započeti s povjerenim talentom. Bog se pouzdaje i u nas.

Možemo uočiti nadalje da je gospodar doma dobro poznavao svoje sluge jer je talente podijelio po tome koliko je sposobnosti vidio u njima: »svakome prema sposobnosti«. Bog i nas dobro poznaje, zato se i mi možemo pouzdati u njega.

Konačno, Bog će i od nas zatražiti račun o dobivenim darovima, ali neće od nas zatražiti više nego što je dao.

Evanđelje se može čitati i o njemu razmatrati s duhovnom korišću tako da se poistovjetimo s raznim protagonistima. To često i činimo, ali na neobičan način najčešće se poistovjećujemo s negativnim sudionicima: u prispodobi o dobrom pastiru čini nam se da se prepoznajemo u zalutaloj ovci, razmišljajući o rasipnom sinu poistovjećujemo se s njim i razmišljamo o tome koliko smo se udaljili od očeve kuće. Samo se rijetko usuđujemo poistovjetiti se s pozitivnim ulogama, iako bismo trebali, jer se od njih mogu naučiti kreposti. Naš uzor nije odlutala ovca, već dobri pastir koji je traži, ne rasipni sin, već otac koji ga s ljubavlju dočekuje. I u evanđeoskoj prispodobi o talentima naš pogled trebamo usmjeriti na gospodara koji se spremi na daleki put i od njega učiti. Što možemo naučiti od ovog čovjeka?

Gospodine

Najprije, možemo od njega naučiti to, da se moramo pouzdati u druge. Ne može se živjeti i u drugima neprestano vidjeti neprijatelja ili rivala.

Nadalje, možemo od njega naučiti da trebamo priznati i pohvaliti postojeće dobro u drugima. Često nas zavist i ljubomora prema drugima sputava, tako da se ne znamo veseliti tuđem uspjehu, mada bi svijet bio puno humaniji kad bismo se s priznanjem znali približiti onima koji su nam učinili dobro.

I kao treće, možemo od njega naučiti da loše treba prozvati i osuditi, kao što je gospodar kuće izrekao osudu nad ponašanjem lijenog sluge. U današnjem svijetu previše je zataškavanja. Ako negdje vidimo zlo ili nepravdu, onda izjavljujemo da to ne spada na nas, ali s tim smo na neki način postali suučesnici zla.

Konačno, uočimo i to da gospodar talente nije posudio slugama, već ih je poklonio i zato ih nije tražio nazad ni od jednog sluge. To objašnjava da je od »nevaljalog i lijenog sluge« doduše uzeo talente, ali ih nije zadržao, već ih je dao onome koji je već imao deset talenata. Pogreška lijenog sluge je bila u tome što nije cijenio dobiveni dar. Bog i nas bogato daruje mnogim darovima. To su oni talenti koje nam je povjerio neka ih dobro upotrijebimo u tijeku svog života.

Gospodine, ne pripadam onima, koji imaju strah pred tobom. Ne spadam među one, koji vjeruju, da nam nešto daješ, kako bi nas iskoristio i opljačkao. Ne, Gospodine, tako ne mislim. Stvari vidim sasvim drugačije, Ja sam promišljeniji - i želim biti kod toga ostati normalan.. Doduše, ti si mi dao talente, ali... zašto se moram previše mučiti, zašto moram sve to tako uzeti ozbiljno, zašto se moram toliko angažirati, ako se s manjim ide? Ponekad si mislim, ne smije se ipak pretjerivati, ne smije se biti pristran... Gospodine, kad tako mislim, Primjećujem kako polako formuliram i izričem svoje izgovore, kako tražim razloge za opravdanje što sam premalo poslovao sa svojim talentima. Ne, Gospodine, Nemam strah pred tobom, znam da nisi strog gospodar, znam da nisi škrt, no ja... lijen sam, komotan, proračunat... ja sam... Gospodine, sad znam točno; ne pripadam onima koji se posve zalažu da bi iz tvojih darova najviše izvukli.

Sakrament ženidbe

Brak i obitelj

Brak i društvo

Važnost bračne zajednice

Bračna je zajednica izuzetno je važna za društvo i državu, jer o njezinoj kvaliteti ovise snaga i sigurnost naroda. Ona je osnovna stаница ljudskoga društva, njegova kolijevka i prva naravna zajednica, živo gniazdo u kojem djeca primaju život i početno oblikovanje osobnosti. Ona je prvi i najznačajniji čimbenik u prenošenju i razvijanju ljudskih i kulturnih vrednota. Bračna zajednica ili obitelj domovini daje branitelje, radnike, graditelje, stvaratelje napretka i kulture. Budućnost jednog naroda raste i pada ovisno o tjelesnom i duhovnom zdravlju njegovih obitelji. S druge pak strane društvo daje jamstvo obitelji i utvrđuje njezinu sigurnost jamčeći ispunjenje neotuđivih prava i dužnosti supružnika. U nekim krajevima država mladim ljudima omogućuje povoljne uvjete za pravodobno osnivanje obitelji: posao kao siguran izvor zarade i egzistencijalne sigurnosti, stan kao pristojno obiteljsko obitavalište, dodatne financijske olakšice kao stimulaciju za brojno i zdravo potomstvo. Ona se ne može miješati u unutarnji život obitelji osim u slučajevima velike neimaštine i društvenih poroka, ali ako obitelji treba pomoći, treba je potražiti i naći ponajprije u državi, jer ona ima političku moć, vlast i gospodarstvo.

Civilni brak

Suvremena društva pružaju braku zakonsku sigurnost, civilni zaključuje se pred nadležnim civilnom ustanovom. U Republici Hrvatskoj izbjegava se dvostruki obred, pa država priznaje vjerski sklopljen brak valjanim pred državnim zakonom dok su u nekim državama to dva različita obreda, te građanski brak na općini, pred matičarom, prethodi crkvenom vjenčanju. Prilikom zaključivanja braka ne smije postojati nikakva bračna smetnja ni zabrana. Smetnje mogu biti bračna nezrelost (nenavršenih 18 godina), prinuda, zabluda o ličnosti ili bitnoj osobini, umobilost ili nesposobnost za rasuđivanje (duševna bolest), blisko krvno srodstvo, odnosno srodstvo po tazbini. Zabrane mogu biti odnos usvojitelja i usvojenika, odnos skrbnika i štićenika.

Učinci pravovaljana braka oslonjena na sakramentalni ženidbeni savez su pravo supružnika da odluče o svom budućem prezimenu, pravo i dužnost na vjernost, uzajamno pomaganje i uzdržavanje, pravo da sporazumno odlučuju o zajedničkom stanovanju i vođenju zajedničkoga kućanstva, pravo svakoga bračnoga druga jest da samostalno izaberu vrstu rada i zanimanja.

Ravnopravnost bračnih drugova dolazi do izražaja i u imovinskim odnosima. Imovina bračnih drugova može biti posebna i zajednička. Posebna je ona koju je bračni drug već imao prilikom zaključenja braka ili ju je stekao u toku

bračne zajednice na drugi način, a ne radom (npr. nasljeđivanjem, darovanjem). Zajednička je ona koju su bračni drugovi stekli radom tijekom trajanja bračne zajednice. Posebnom imovinom upravlja i raspolaže svaki bračni drug samostalno, a zajedničkom bračni drugovi upravljaju i raspolažu zajednički, odnosno sporazumno.

Uloga obitelji u životu pojedinca

Covjek samim rođenjem dobiva temeljni poziv: ostvariti sliku svog Stvoritelja, tu tajnu koja je upisana u svako dijete. Rasti u čovjeka znači otkrivati i očitovati obrise "čovjeka" u bezbrojnim verzijama dječaka i djevojčica koji stasaju. Ima nečega sakralnoga u tom "odrastanju", koje nije samo tjelesno-biološko nego i duboko tajnovitije, a zbiva se u svakoj ljudskoj obitelji.

Kršćanska obitelj, obilježena i sakramentalnim pečatom, svoju djecu učjepljuje u to otajstvo na poseban način krštenjem koje očituje ono "duboko i tajanstveno" pozivom na dioništvo u Božjoj naravi gdje ludska djeca postaju i djeca Božja. Obitelj je mjesto gdje se rađaju, rastu i oblikuju ljudi, škola ljudskosti,

nezamjenjiva odgojiteljica te ne postoji institucija u kojoj bi se odigrao snažniji duhovni odgoj čovjeka. Riječ je o odgoju bez kojega društvo, Crkva i čovječanstvo staju na put propasti. Iz toga se vidi kako delikatnu i tešku zadaću imaju roditelji i kako je važno djetinjstvo u životu svakog pojedinca.

U obitelji se dolazi na svijet

Otac, majka i cijeli obiteljski ugođaj utječe na vegetativni i duševni život čeda pod srcem koje se rađa s već nekom zalihom iskustva u koje su ucrtani osjećaji i stavovi roditelja, njihove fiziološke, psihološke, moralne i duhovne kvalitete. Čedo je u utrobi zahvaćeno mirom, vedrim raspoloženjem majke te željnim iščekivanjem u vrijeme trudnoće, ali i nevoljkošcu, brigom, nekontroliranim emocijama koje ona doživljava u tom razdoblju. Očeva je uloga u tome da se brine za ostale uvjete života koje su specifične njegovoj ulozi, za materijalnu sigurnost čitave obitelji, za doprinos u odgoju te da bude i djeci i supruzi pouzdani oslonac i jamac kvalitetnog življenja.

U obitelji se raste i dozrijeva

Prve tri godine djetinjstva obično su rezervirane za upoznavanje i otvaranje sredini koja je dijete primila, tada se uspostavlja odnos s ljudima i stvarima, dijete hoda, govori, shvaća onoga tko mu govori s ljubavlju i trpi nedostatak ljubavi oca i majke.

Otac, a osobito majka zadovoljavaju sve potrebe djeteta. Uz hranu, najpotrebnija mu je nježnost i sigurnost, a nju ulijeva i otac svojim utjecajem na majku preko koje onda stiže djetetu u obliku pouzdanja i samopouzdanja. Roditelji počesto odlučuju o tome kakav će životni stav zauzeti dijete: optimističan ili pesimističan, stav straha ili odvažnosti, ljubavi ili mržnje, nježnosti ili grubosti. Po majci je svijet izvor sigurnosti i nježnosti ili zabrinutosti i zloče; majka priprema buduće odnose s ljudima i zajedništvo s odraslima, dijete će se njima otvarati ili zatvarati, uputiti s povjerenjem ili nevjericom. Ljubav majke ulijeva snagu za odricanje, pa će dijete uz nju naučiti i prvi moral i upoznati prve dužnosti, što će ga "civilizirati" i "produhovljavati" kroz dalji rast te mu omogućiti put osamostaljenja i postupne slobode. Majčino nezadovoljstvo i srdžba izvor su grižnje savjesti kod djeteta kao što ga vedro majčino lice umiruje i stvara osjećaj zadovoljstva. Afekti majke stvaraju tako početnu svijest u djetetu.

Majčina ljubav traži od djeteta i stegu koja se sastoji u redovitim obrocima, spavanju i održavanju higijene. Dijete kojemu roditelji ništa ne uskraćuju postaje bezobzirno, naduto, naprasito, puno

zahtjeva i nesposobno da se svladava. Prevelika strogost roditelja može djetetu nauditi učinivši mu život tvrdim, sputanim, a u kasnijim godinama ono se razvija u potištenu, buntovna ili lažljiva čovjeka.

Vjerski odgoj djeteta odvija se također više kroz oponašanje roditelja nego kroz njihove pouke. Dijete upija duh vjere kojim žive roditelji. Dobar i istinski život vjere ukućana najbolja su kateheza za dijete i obratno. Trenuci šutnje, molitve, uzvišeni govor o svetim stvarnostima, poštovanje svetih slika i predmeta djeluju sami po sebi i uvode dijete u vjeru odraslih. Žar i dubina vjerskog života roditelja stvaraju pretpostavku budućeg vjernika u njihovu djetetu.

Suvremene obitelji treba da izbjegavaju užurbanost, neraspoloženje, buku radija i televizije, jer dijete uz nju otežano slijedi komunikaciju s majkom. Napetost, svađe, vika, galama i teške riječi potresaju nervni sustav djeteta te ono raste u strahu koji postaje izvorom neuroza.

Mali vjeronaučni leksikon

Katoličke poslanice

Katoličke poslanice, skupni naziv za sedam novozavjetnih poslanica: *Jakovljeva poslanica, Prva i Druga Petrova poslanica, Prva, Druga i Treća Ivanova poslanica, i Judina poslanica*. Naziv „katoličke“ za tih sedam poslanica nastao je u drugom stoljeću, a označuje njihovu općenitost, odnosnu upućenost na sve članove Crkve, za razliku od Pavlovih poslanica upućenih pojedincima ili pojedinim kršćanskim zajednicama nastalih u vrijeme Pavlovih misijskih putovanja. (V.B.)

Katolički pokret

Katolički pokret, organizirano djelovanje katoličkih laičkih udruga i inicijativa u prvoj polovici XX. st., a cilj im je bio duhovna i intelektualna izobrazba mladih, širenje prosvjete u pučanstvu, borba za socijalnu pravdu i pravednije društvo proglašeno kršćanskim vrjednotama. Nastao je po uzoru na njemački pokret (Katolischer Verein), iz XIX. st., a izravno su ga potaknuli pape Leon (Lav) XIII. (osobito njegova socijalna enciklika *Rerum novarum*, 1891.) i Pio X.

U Hrvatskoj mu je pokretač bio krčki biskup A. Mahnić (1896.–1920.), koji je prije dolaska na Krk s J. Krekom bio nositelj katoličkoga pokreta u Sloveniji. U Zagrebu je 1906. osnovan akademski klub »Domagoj«, koji je postao središte đačkog i studentskoga pokreta, a poslije i hrvatskoga katoličkog pokreta. Ubrzo je nastao lanac đačkih društava u srednjim školama, sjemeništima i bogoslovijama, od kojih mnoga izdaju vlastita glasila (do 1914. ima ih oko 20), a 1910. u Zagrebu je osnovan Hrvatski katolički đački savez. Odrasli članovi pokreta osnovali su 1912. Katolički seniorat sa zadaćom da se skrbi o usmjerenu i razvoju pokreta. Iste godine osnovan je Hrvatski katolički narodni savez za vodstvo i nadzor svih društava i djelatnost pokreta. U okviru pokreta 1918. nastala je Hrvatska pučka stranka, koja se zauzimala za federalno uređenje zemlje i kršćanska načela u javnom životu.

U pokušaju za sjedinjenjem hrvatskih i slovenskih đačkih društava, nastala je 1920. Jugoslavenska katolička đačka liga te prvi Orlovi po uzoru na one iz Češke i Slovačke. Ta su gimnastička društva u svečanim nošnjama nastupala na sletovima, a njegovala su kršćanski odgoj, kulturne i socijalne djelatnosti. God. 1923. osnovan je u Zagrebu Hrvatski orlovske savez, a orlovska društva ubrzo su postala najmasovnija u Hrvatskoj. Neko su vrijeme ovlasti nad đačkim društvima bile podijeljene između Lige i Hrvatskog orlovskega saveza, dok 1925. nije ukinuta Liga. Predsjednik Hrvatskog orlovskega saveza Ivo Protulipac i posebno tajnik i suočnivač I. Merz dali su savezu duhovni i crkveni karakter u duhu Katoličke akcije. Međutim, već prije 1920.-ih bile su nazočne u katoličkom pokretu dvije struje. Jedna (»nacionalna«) – s »Domagojem«, franjevcima te akademskim i bogoslovnim udrugama – željela je pomirbu s liberalnim i sličnim skupinama te težila nacionalnom jedinstvu pod geslom Bog – hrvatski narod – socijalna pravda. Druga (»integralistička«) – s isusovcima, sarajevskim bogoslovnim zborom, listovima Dan, Vrhbosna, Hrvatski dnevnik i dr. – inzistirala je na katoličkim načelima i religioznom karakteru katoličkih udruga, s geslom: žrtva – euharistija – apostolat. Zbog prijašnjih razlika i nagla rasta orlovskeh društava, 1925. došlo je do rasjecanja između domagojstva i orlovnstva.

Kada su Šestosiječanskim diktaturom 1929. ukinute sve političke stranke i slobodne udruge, osim Jugoslavenskoga sokola, domagojsko đačstvo spojilo se s bratovštinom sv. Ćirila i Metoda, a orlovnstvo kao dio Apostolata molitve postalo je Križarsko bratstvo. Otada je pokret, na čelu s najraširenijim Križarima, djelovao uglavnom u duhu Katoličke akcije. Već od 1925. zagrebački nadbiskup A. Bauer i drugi biskupi pokušali su sjediniti organizacije pokreta pod vodstvom crkvene hijerarhije, ali nisu uspjeli pa su sve do dolaska komunističkih vlasti, koje su sve to zabranile, usporedno egzistirale tri skupine: Katolička akcija, domagojstvo i križarstvo.

<https://www.enciklopedija.hr>

Prikazanje Blažene Djevice Marije i Gospa od Zdravlja

21. studenoga

Prikazanje Blažene Djevice Marije

Marijanski blagdani uvijek ispunjavaju vjerničko srce toplinom i radošću, posebno u ovim jesenjim danima, kad vene lišće i kad je sunčane svjetlosti sve manje, a mraka i studeni sve više. Danas istodobno slavimo čak dva marijanska blagdana, što radost i nadu udvostručuje. Godine 543. posvećena je crkva svete Marije Nove, podignuta kraj jeruzalemског hrama i tu posvetu slavimo zajedno s istočnim kršćanima.

Marija se od djetinjstva posvetila Bogu, potaknuta od Duha Svetoga, čijom je milošću bila ispunjena u svojem bezgrešnom začeću. Danas se sjećamo tajne potpunog prikazanja, darivanja i posvećenja Bogu One, koju je sam Bog odabrao za Majku svoga Sina, a kao posljedicu toga i za Majku Crkve. Apokrifna književnost, ispunjena brojnim legendama, izvještava o Marijinom prikazanju kao o izuzetno svečanom činu, popraćenom mnogim čudesnim događajima. Mariju su roditelji obećali Bogu i doveli je u hram kad su joj bile tri godine. Bilo je to u pratinji velikog broja hebrejskih djevojčica koje su u ruci nosile zapaljene baklje. U svečanosti su sudjelovale hramske vlasti, pa i sami anđeli, koji su radosno pjevali.

Do ulaza u hram bilo je 15 stepenica, kojima se Marija sama popela. U hramu su joj hranu donosili također anđeli. Apokrifni pisci žele u stvari istaknuti da je Marija od prvog trenutka svoga postojanja bila puna milosti i da je bila predodređena za

dostojanstvo bogomajčinstva, kojim je nadišla i same anđele. Bog je svojom milošću pripravio Marijino tijelo da ono postane hramom Božjega Sina, svetinjom nad svetinjama, u koju se spustio i nastanio Najsvetiji, Sin Božji. Ona je prikazana, posvećena Bogu, određena za velike stvari, za ostvarenje Božjega plana o spasenju čovjeka. Radi se o velikoj tajni utjelovljenja, u kojem je i Marija svim svojim bićem sudjelovala. Prikazanju Blažene Djevice Marije posvećene su mnoge crkve i kapele širom svijeta i hrvatskih krajeva (Medviđa kod Benkovca, Pristeg kod Benkovca, Kistanje).

Gospa od Zdravlja

Blagdan Gospe od Zdravlja, kojoj su u krajevima negdašnje Mletačke Republike bile podignute brojne crkve i kapele, vezan je uz jedan događaj. Kad je 1630. na području Mletačke Republike harala strašna kuga, koja je u samoj Veneciji pokosila više od 80 tisuća života, mletački se Senat obratio Gospi za pomoć. Učinjen je zavjet baš na današnji dan 1631., da će Mariji, ako prestane kuga, podići crkvu. Kuga je prestala, a zavjet je ispunjen. Podignuta je 1687. veličanstvena crkva Madonna della Salute, koju i danas svaki posjetitelj Venecije može razgledati.

Pobožnost prema Gospi od Zdravlja došla je iz Venecije i u južne hrvatske krajeve, gdje su joj posvećene mnoge župe, crkve i kapele.

Sveti Mauro Porečki

21. studenoga

Sveti Mauro (Mavro, latinski Maurus), biskup i mučenik, zaštitnik hrvatskog grada Poreča, rođen je u III. stoljeću. Prvi je poznati biskup Porečke biskupije. Po nekim izvorima bio je rodom iz Afrike i proveo 18 godina u samostanu. Nakon hodočašća na grob svetoga Petra u Rimu, uputio se u Istru, gdje je izabran za porečkog biskupa. Za Dioklecijanova progona, oko godine 304., sa svojim svećenstvom i nekoliko vjernika, mučen je i ubijen u Poreču, a pokopan je na starokršćanskom prigradskom groblju Cimare.

Njegove relikvije prenesene su u drugoj polovini IV. stoljeća u oratorij gradske crkve i položene u kameni sarkofag, na kojem je uklesan latinski natpis: *HOC CVBILE SANCTVM – CONFESSORIS MAVRI - NIBEVM CONTINET CORPVS...* (*Ovo sveto počivalište čuva čisto tijelo mučenika Maura...*). Biskup Eufrazije prenio ih je u VI. stoljeću u novoizgrađenu baziliku te dao izraditi Maurov lik u mozaiku, u bijelim haljama, s mučeničkim vijencem u ruci. Papa Ivan IV., podrijetlom Dalmatinac, smjestio je 641. njegove moći u kapelu svetog Venancija u Lateranu, s ostacima drugih dalmatinskih i istarskih mučenika što ih je opat Martin donio u Rim. Tu je Maurov lik u biskupskom ornatu, izrađen u mozaiku među likovima dvadeset i četvorice mučenika. Čini se da je opat Martin ponio samo dio svetih moći, jer su se u Poreču kontinuirano čuvale Maurove relikvije.

Za vrijeme rata između Genove i Venecije, 1354., genovska flota opljačkala je Poreč i sa sobom odnijela relikvije svetog Maura i svetog Eleuterija. Relikvije su bile pohranjene u genovskoj crkvi svetog Mateja, a vraćene su u Poreč 1934., o čemu svjedoči kamena ploča na sjevernom zidu porečke bazilike. Sada relikvije svetog Maura počivaju u kovčežiću od srebra i zlata.

Predaja o mučeništvu svetog Maura Porečkoga bila je zaboravljena, pa se u srednjem vijeku počeo slaviti kult istoimenoga afričkoga monaha, mučenoga u Rimu za cara Numerijana, čiji su smrtni ostaci navodno doplutili na obalu Poreča. Taj se nesporazum ispravio tek nakon što je 1847. otkrivena ploča s latinskim natpisom o biskupu svetom Mauru Porečkom.

Svetački životopis, hrvatsko glagoljska legenda o sv. Mauru, nastao je u X. stoljeću na latinskom jeziku, a preveden je i na staroslavenski te je uvršten u liturgijske sadržaje glagoljskih brevijara i zbornike. U tom životopisu porečki sveti Mauro poistovjećen je s već spomenutim afričkim monahom (*Passio Parentina s. Mauri*).

Sveti Mauro je zaštitnik grada Poreča i Porečke biskupije, danas ujedinjene s Pulskom biskupijom u jedinstvenu istarsku Crkvu.

NAŠI POKOJNI

ROMAN JEŽ

PU zagrebačka, Jastrebarsko, 15.studenoga 1991.

VLADO ABRAMAC

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 16. studenoga 1991.

DAMIR VITINA

PU bjelovarsko - bilogorska, Sirač, 16. studenoga 1991.

MILE DUKA

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 17. studenoga 1991.

ĐURO POŽGAJ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 17. studenoga 1991.

VJEKOSLAV CEROVEČKI

PU varadinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

IVAN ĐURĐEK

PU varadinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

STJEPAN VUSIĆ

PU varadinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

DARKO PRELOŽNIK

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 18. studenoga 1991.

BRANKO KRAJINOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 18. studenoga 1991.

ZLATKO BLAŽEVIĆ

PU istarska, Ovčara, Vukovar, 18. studenoga 1991.

MARTIN MARIJANOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 18. studenoga 1991.

TIHOMIR TRALJIĆ

PU istarska, Ovčara, Vukovar, 18. studenoga 1991.

IVICA BOŠKOVIĆ

PU istarska, Marinci, 19. studenoga 1991.

MIROSLAV PAP

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 19. studenoga 1991.

ANTUN SOLOMUN

PU sisačko - moslavačka, nepoznato, 19. studenoga 1991.

NIKŠA BOŽANIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Nijemci, 19. studenoga 1991.

TOMISLAV HEGEDUŠ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

ZVONKO BAN

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MILORAD BEG

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MIROSLAV BLAŠKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

JOSIP BRADARIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MILAN GREJZA

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

BRANKO LUKENDA

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

ANDRIJA MOKOŠ

PU primorsko - goranska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

JOSIP REP

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DRAGUTIN ŠAVORIĆ

PU varadinska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DOMINIK ŽERAVICA

PU istarska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DAMIR ŽIVKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DUŠKO BOŠNJAK

PU osječko - baranjska, Osijek, 19. studenoga 1991.

IVAN HIŽMAN

PU međimurska, Vukovar, 19.studenoga1991.

MILAN IVANKOVIĆ

PU osječko - baranjska, Antunovac, 20. studenoga 1991.

SLAVKO ŠANTEK

PU varoždinska, Borovo Naselje, 20. studenoga 1991.

MARKO PRGOMET

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

DRAGO STARČEVIĆ

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

VLADO ZETOVIĆ

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

MIJO DUMBOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Mošćenica, 20. studenoga 1991.

IVICA JURAŠINOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Mošćenica, 20. studenoga 1991.

KREŠIMIR ARNOLD

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

MARKO BOSAK

PU varoždinska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

STANKO DUVNJAK

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MILENKO GALIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

TOMO JAMBOR

PU varoždinska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

JOSIP, KAPUSTIĆ

PU varoždinska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVAN MIŠIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

DRAŽEN ŠTEFULJ

PU međimurska, Vukovar 20. studenoga 1991.

BORISLAV KOSTOVIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

TOMISLAV, BOSANAC

PU istarska, Pripadnik Civilne zaštite, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVAN CRNJAC

PU brodsko - posavska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVICA HORVAT

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVICA JEZIDŽIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

VJEKOSLAV KATIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

SALVADOR RIMAC

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

LJUBOMIR JALŠOVEC

PU međimurska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

ANTUN MUTVAR

PU međimurska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVAN OREŠKI

PU međimurska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

DARKO TIŠLJARIĆ

PU međimurska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

POČIVALI U MIRU!

Priča o vjetru i vojniku

<https://svidok.info/>

Počeo je rat, otac je otišao daleko u planine...

- Sinko, a kako će znati jesu li živ? - upitala ga, tužna, na rastanku majka.

- Pjevat će, majko, pjevat će - tješio je on - i pjevajući mislit će na tebe. Vjetrovi će donositi moje pjesme, vjetrovi s planina.

Sjećam se bake. Zazviždi najluča bura, a ona otvorila prozor i sluša.

- Čujem ga! Pjeva! Živ je!

Tako je ona otvarala prozore dok su zavijali vjetrovi i onda kad je završio rat iz koga se otac nikad nije vratio.

- Čujem ga! - govorila je, ali svaki put kroz suze.

- Pjeva! Ne, nitko drugi, to on pjeva!

I bilo je tako.

Vjetrovi su u svojim krilima sačuvali pjesme mrtvoga ratnika i s vremenom na vrijeme zaljuljali ih majci pod prozore.

Palma Katalinić